MUHANDISLIK & IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik, fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026-YIL

IYUL/7-SON, II-QISM

Milliy nashrlar

OAK: https://oak.uz/pages/4802

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

OpenAIRE

ISSN: 3060-463X

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, iyul.

Bosh muharrir:
Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:
Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor
Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor
Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,
Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent
Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD
Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)
Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.
Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor
Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.
Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta’limga oid ilmiy-amaliy jurnal

05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta’minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta’minoti
05.04.01 – Telekommunikasiya va kompyuter tizimlari, telekommunikasiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug‘lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To‘qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo‘l transportini ishlatish
05.08.06 – “G‘ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish” (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta’minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog‘ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma’lumot uchun, OAK Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan “Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxati”ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo‘yicha “Muhandislik va iqtisodiyot” jurnali ro‘yxatga kiritilgan.

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ
Hamkorlarimiz:
1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti” milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

OILAVIY KORXONALAR FAOLIYATINI BOSHQARISHNING TASHKILIY MEXANIZMINI TIZIMLI TAHLILI 10
Sultonov Bobirmirzo Mavlonjon o'g'li
NEW ZEALAND'S EXPERIENCE IN TRANSITIONING TO INFLATION TARGETING 21
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich
ВЛИЯНИЕ ПАРАМЕТРОВ ПРОЦЕССА ТЕКУЧЕСТИ НА СВОЙСТВА ГРАНУЛИРОВАННЫХ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ УГОЛЬНЫХ ОТХОДОВ В РАМКАХ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ 28
Абдуганиев Азизбек, Кулдашева Азиза
BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA BOJXONA TO'LOVLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI EKONOMETRIK BAHOLASH VA PROGNOZLASH 33
Fayzullayev Farrux Sharofovich
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIGA (MHXS) O'TISHDA UCHRAYDIGAN ASOSIY MUAMMOLAR: SO'ROVNOMA NATIJALARI ASOSIDA TAHLIL 41
Safarova Gulbahor Nusratovna
TEMIR YO'L TRANSPORTI INNOVATSION EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH MODELI 45
Muradov Bahrom, Masharipov Ma'sud
TIJORAT BANKLARIDA QARZ OLUVCHILARNING TO'LOVGA LAYOQATLILIGINI BAHOLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI 49
Soibov Jamshid Raxmatqulovovich
O'ZBEKISTONDA CHEGARALARARO TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA BOJXONA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI 56
Ergashev Qobiljon Ernazarovich
TIJORAT BANKLARIDA ICHKI AUDITNING IQTISODIY MOHIYATI VA FUNKSIONAL EVOLYUTSIYASI: XALQARO STANDARTLARNING YANGI AVLODI ASOSIDAGI YONDASHUV 62
Narziyev Xayotjon Azamatovich
MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR AUDITINI O'TKAZISH METODIKASINI VA AUDIT RISKLARINI BAHOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH 69
Jumamurodov To'libay Yeldashbayevich
MOLIYAVIY HISOBOT IZOHLARIDA UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR QADRSIZLANISHI YUZASIDAN OCHIB BERILADIGAN AXBOROTLAR TARKIBINI KENGAYTIRISH ORQALI HISOBOT SHAFFOFLIGINI OSHIRISH. 75
Fayzullayev Begzod Baxtiyor o'g'li
XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASINI O'ZBEKISTON DAVLAT SEKTORI ICHKI AUDITIGA MOSLASHTIRISHNING KONSEPTUAL MODELI VA MUHIMLILIK DARAJALARINI ME'YORIY-HUQUQIY BAZAGA JORIY ETISH 82
Ismatillayev Baypo'lat Xushvaqtovich
O'ZBEKISTONDA TOVAR YETKAZIB BERISH ZANJIRI ISHTIROKCHILARI FAOLIYATI VA BOJXONA NAZORATI TIZIMINING ZAMONAVIY HOLATI TAHLILI 90
Ergashev Qobiljon, Kilichov Nazar
DAVLAT XARIDLARI BO'YICHA ICHKI AUDITNING XATARGA YO'NALTIRILGAN METODOLOGIYASI 96
Rajabov Shuxrat Ismayilovich
TIJORAT BANKLARIDA ICHKI AUDIT XIZMATI TUSHUNCHASINING IQTISODIY MAZMUNI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 101
Ismailov Azizbek Madaminovich
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA XATARGA YO'NALTIRILGAN ICHKI AUDIT METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH 109
Tojiyeva Shahlo Mahmatmurodovna

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

IQTISODIY O‘SISH OMILLARINI RIVOJLANISHIDA MOLIYAVIY XAVFLARNING TA’SIRI VA ULARNI KAMAYTIRISH IMKONIYATLARI 115
Turopova Nigora Xolmurod qizi
QASHQADARYO VILOYATIDA YALPI HUDUDIY MAHSULOT VA BANDLIK KO‘RSATKICHLARI O‘RTASIDAGI KORRELYATSION BOG‘LIQLIK........ 118
Karimov Olimjon Akramovich
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕХАНИЗМЫ УПРАВЛЕНИЯ ЖИЛИЩНЫМ СТРОИТЕЛЬСТВОМ В Г. ТЕРМЕЗЕ В УСЛОВИЯХ РОСТА ИНВЕСТИЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ 124
Токсонов Хуршид Эгамбердиевич
VINOCHILIK SANOATI KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH 129
Botirov Lazizbek Botirovich
MEHNATGA HAQ TO‘LASHNING IQTISODIY MAZMUNI, TASNIFI VA HISOB OBYEKTLARI SIFATIDAGI XUSUSIYATLARI 134
Anvar Raximov Maxmarasulovich
IQTISODIY ISLOHOTLAR JARAYONIDA TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASI SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI 139
Marpatov Shavkat Mavlonxonovich
TO‘QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALAR UCHUN MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING USTUVOR YO‘NALISHLARI 145
Qurbonov Jasurbek Pozilovich
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ КОНКУРЕНТНЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ........ 150
Ташмухамедова Карима Саматовна
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ КОНКУРЕНТНЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ........ 156
Sultonmurod Qurbonov, Ahmadjon Ibadullaev, Elmira Teshabayeva, Umar Chorshanbiev
ECONOMIC STRUCTURE AND DEVELOPMENT PRIORITIES FOR STRENGTHENING INTERREGIONAL ECONOMIC COOPERATION: EVIDENCE FROM NAMANGAN REGION 161
Sattarov R. A.
MATERIALLARNING TARKIBI VA TUZILISHINING ULARNING XOSSALARIGA TA’SIRINI TAHLIL QILISH... 167
Tuxliyev Muslimbek Sherzod o‘g‘li
REMOTE WORK AND EMPLOYEE ENGAGEMENT: INSIGHTS FROM TASHKENT IT FIRMS........ 171
Narmuradova Sitora Aktamovna
OPTIMIZING CONVERGENT-DIVERGENT ROCKET NOZZLE GEOMETRY (30°/10°) TO ENHANCE THE ALTITUDE PERFORMANCE OF MODEL ROCKETS USING SOLID SUGAR PROPELLANTS........ 176
Berdiyev Usmon Tolib o‘g‘li
TIRBAND HUDUDLARDA SODIR BO‘LAYOTGAN YO‘L-TRANSPORT HODISALARINING TAHLILI........ 181
Xolmatov Umid Sadirdinovich
TRANSPORT TIZIMIDA HARAKAT XAVFSIZLIGIGA KOMPLEKS TA’SIR ETUVCHI OMILLARNI GIS–TSI ASOSIDA BAHOLASH VA KAMAYTIRISH (JIZZAX SHAHRI MISOLIDA) 186
Kamolov Otabek Qudratovich
DEVELOPMENT OF ELASTOMER COMPOSITIONS BASED ON LOCAL RAW MATERIALS FOR RAILWAY RAIL PADS AND EVALUATION OF THEIR DYNAMIC PROPERTIES........ 192
Ibadullaev Akhmadjan, Lesov Kuvandik, Samandarov Xushnudbek, Chorshanbiev Umar
SHUDGORLANGAN YERLARNI EKISHGA TAYYORLASHDA QO‘LLANILADIGAN MASHINA PLANKALI G‘ALTAKMOLASINING PARAMETRLARINI ASOSLASH 198
Muqimova Davlatxon, Giyasidinov Abdumannob, Haydarov Murodjon
HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT AND ITS IMPACT ON THE BUSINESS ENVIRONMENT IN UZBEKISTAN: A LITERATURE REVIEW 203
Dilafruz Kuchkorova

KLASTERLARDA ASOSIY FAOLIYAT DAROMADLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH 209
Shirov Javlonbek Akbarovich
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОЛОГИИ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ В АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ НА ОСНОВЕ КРИТЕРИЕВ ESG .. 215
Айтмуратова Улбике Жалгасовна
KICHIK VA O‘RTA BIZNES SUBYEKTLARI HAYOTIY AYLANISH BOSQICHLARINI ANIQLASH USULLARINI AUDITGA TASIRI: YOSHGA OID USUL 222
Muydinov Erkin Djamaldinovich
HUDUDNING IJTIMOIY-IQTISODIY RIVOJLANISHINI BOSHQARISHNING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI... 229
Raximov Jo‘rabek Raximovich
XALQARO MARKETING STRATEGIYALARINING NAZARIY ASOSLARI VA EKSPORT FAOLIYATIDAGI ROLI 236
Shoxida Ibadullayeva
EKSPORT SAMARADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MINTAQA RAQOBATBARDOSHLIGINI TA’MINLASH YO‘LLARI 240
Matyoqubov Arslonbek G‘ayrat o‘g‘li
CHORRAHA SVETOFORLARINING AQLLI AVTOMATLASHTIRILGAN BOSHQARUV PARAMETRLARINI SUMO MODELI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH 244
Bayozov Ravshan Rajabovich
M–39 YO‘LINING 989–1013 KMLARIDAGI TOG‘LI HUDUDLARDA SODIR ETILGAN YTHLARNING TAHLILI ASOSIDA CHORA-TADBIRLAR ISHLAB CHIQISH SAMARADORLIGI 251
Shokirov Ozod G‘aybulla o‘g‘li
SHAHAR MAGISTRAL YO‘LLARINING TUZILISHI VA TRANSPORT OQIMI 258
Xayrullo Raximovich Baynazarov
ELEKTROMOBILLAR BATAREYALARINI TURLI IQLIM SHAROITLARIDA QIZDIRISH UCHUN SARFLANADIGAN ENERGIYA VA VAQT KO‘RSATKICHLARINI OPTIMALLASHTIRISH 266
Qosimov Baxtiyor Axmatjonovich
ELEKTROMOBILLARGA TEXNIK XIZMAT KO‘RSATISH STANSIYALARI FAOLIYATINING BOSHQARUV MODELI 272
Xasanov Bunyodjon Ibragim o‘g‘li
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSION SALOHIYATINI BAHOLASHNING HUDUDIY XUSUSIYATLARI 279
Vaisov Dilshod, Madraximov Qahramon
EKSPORT-LOGISTIKA INFRATUZILMASI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XORIJ DAVLATLARI TARJIBASI 285
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi
TA’LIM JARAYONIDA SUN’IY INTELLEKT ASOSIDAGI ADAPTIV BAHOLASH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA UNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH 291
Madaminov Shoxruxbek Ma’rufjon o‘g‘li
FERMENTLANGAN NO‘XAT UNI VA BUG‘DOY UNI ARALASHMASIDAN TAYYORLANGAN NONNING SIFATI VA OZIQAVIY QIYMATINI ASOSLASH 295
Kamolova Muxlisa, Barakayev Nusratilla
QURILISH KORXONALARI UCHUN YASHIL STRATEGIK BOSHQARUV MODELI 302
G‘ulomova Shaxlo Baxtiyor qizi
ИССЛЕДОВАНИЕ ГИДРОГЕОЛОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ СОЛЕВОГО ПЛАСТА И КАРСТА ТЮБЕГАТАНСКОГО МЕСТОРОЖДЕНИЯ 310
Холбаев Бахром, Курбанов Диярбек
VALIKLI JINNING IKKI PICHOQLI TIZIMIDA TOLA AJRATISH JARAYONINING NAZARIY TAHLILI 314
Abdugapparova Sh.N., Yuldashev A.X.

YO‘L-TRANSPORT HODISALARI SODIR BO‘LISHIDA HAYDOVCHINING PSIXOFIZIOLOGIK HOLATINING TA’SIRI 319

Ulkanov Sardorjon Sodiqjon o‘g‘li
QISHLOQ MAHALLALARIDA MARKAZIY ISSIQLIK TIZIMLARINI VODOROD ENERGIYA GENERATORLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING TEXNOLOGIK VA IQTISODIY ASOSLARI 323

Askarov Xasanjon, Jumaqulova Zulayho
MUHIM AXBOROT INFRATUZILMASI OBYEKTLARINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA KIBERXAVFSIZLIK BO‘YICHA MUTAXASSISLARNI AMALIYOTGA YO‘NALTIRILGAN TAYYORLASH 329

G‘ulomov Sherzod Rajaboyevich
BARBOTAJLI ABSORBER QURILMASINING GIDRAVLIK QARSHILIGINI TADQIQ ETISH 338

Xalilov Ismoiljon, Askarov Xasanjon
MAXSUS IQTISODIY VA SANOAT ZONALARIDA KO'P TARMOQLI KORXONALAR FAOLIYATINI BOSHQARISHNING INSTITUTSIONAL VA TASHKILIY-IQTISODIY XUSUSIYATLARI 345

Xusanova Malohat Mingnorovna
AGROTADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI IQTISODIY ZONALAR BO‘YICHA RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI 349

A. B. Qurbonov
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH HAJMINI CHEKLAYOTGAN MUAMMOLAR 357

Toshpulatov Asronbek Mutalibovich
РЕАЛИЗАЦИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭНЕРГЕТИКИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 364

Матчанов Умирзак Сейтжанович
MEHNAT BOZORI TRANSFORMATSIYASINING ZAMONAVIY SHAKLLARI: NAZARIY ASOSLAR VA GENDER JIHATLARI TAHLILI 371

Xasanova Shaxzoda Sarvar qizi
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA YANGI O'ZBEKISTONDA IQTISODIY TA'LIM RIVOJLANISHINING TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI 375

Masharipova Maksuda Beknazarovna
MEHNAT MUHOFAZASIDA INSON OMILINING O‘RNI VA AHAMIYATI 380

Ashirqulova Qurbonoy, Nurbek Mamatov
BILIMGA ASOSLANGAN AVTONOM AGENTLAR VA RAG TEXNOLOGIYALARI 387

Ibragimov Sanjarbek Salijanovich
EKSPORT SALOHIYATINI BAHOLASHDA QIYOSIY USTUNLIK (BALASSA) INDEKSIDAN FOYDALANISH 395

Olchinboyev Otabek Abdusamad o‘g‘li
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KORPORATIV MOLIYALASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI 399

Abduraxmonov Farrux Talipjanovich
HUJUMLARNI ANIQLASH TIZIMLARIDA TAHDID MODELINI ISHLAB CHIQISH 404

Barotova Zahro Akmaljon qizi
G‘ISHTNI QURITISH VA PISHIRISH JARAYONLARI 413

Askarov Xasanjon
BUG‘ TURBINALI GENERATORLARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY TEXNIK YECHIMLARI 417

Xudoyqulov Zoki, Eshbekov Muxriddin
EFFECTIVE WAYS TO USE DEVICES OPERATING IN A MECHATRONICS SYSTEM 421

Makhammaillo Aliboyev
KREATIV IQTISODIYOT VA GENDER INKLYUZIV RIVOJLANISH O‘RTASIDAGI O‘ZARO BOG‘LIQLIK: XALQARO TENDENSIYALAR VA O‘ZBEKISTON TAJRIBASI 427

Sharipova Aziza Faxriddin qizi

DAVLAT TASHKILOTLARIDA MENTORLIK TIZIMINI JORIY ETISH HOLATI VA INNOVATSION MODELLAR TAHLILI 431
Xurshida Maxmadaminova
O'ZBEKISTONDA KREATIV IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH HOLATI VA ISTIQBOLLARI........ 440
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich
RAQAMLI IQTISODIYOTNING TRANSFORMATSION MODELI OMILLARI VA DRAYVERLARI........ 446
Abruyeva Xilola Sherbekovna
УПРОЩЕННЫЙ СПОСОБ ВЫЧЕРЧИВАНИЯ ПРОФИЛЯ ЗУБЧАТОГО КОЛЕСА ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ КУРСОВЫХ РАБОТ ПО «ТЕОРИИ МЕХАНИЗМОВ И МАШИН»........ 455
Файзуллаев Асамитдин, Файзуллаев Салохитдин
МОДЕЛИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕХАНИЗМОВ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ........ 459
Джидибаева Гульзат, Абдуллаев Ильгор, Далиев Ахтам
MAXSUS KIYIMBOP TO'QIMALAR UCHUN BAZALT XOMASHYOSINI TAYYORLASH TEXNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH........ 467
Mustanova Zilola Abdusamat qizi
РАЗРАБОТКА МЕТОДОВ И АЛГОРИТМОВ ПАРАМЕТРИЧЕСКОГО 3D-МОДЕЛИРОВАНИЯ ОДЕЖДЫ С УЧЁТОМ АНТРОПОМЕТРИЧЕСКИХ ХАРАКТЕРИСТИК ФИГУРЫ ЧЕЛОВЕКА 473
Каримбердиева Мохинур Шерзод кизи
O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA FISKAL SIYOSATDAN FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI........ 481
Azamatov Po'lat To'lqunovich
CHIZMA GEOMETRIYA FANINI O'QITISHDA VIRTUAL MUHIT TUSHUNCHASI VA UNING FAZOVIY TASAVVURNI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI 487
Yusubjonov Jonibek Farxod o'g'li
ANDIJON SHAHRI BOBURSHOH KO'CHASIDA TRANSPORT VOSITALARINING XAVFSIZ HARAKATINI TASHKIL ETISH........ 495
Meliqo'ziyev Abdulaziz Rasuljon o'g'li

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

ANDIJON SHAHRI BOBURSHOH KO‘CHASIDA TRANSPORT VOSITALARINING XAVFSIZ HARAKATINI TASHKIL ETISH

Meliqo‘ziyev Abdulaziz Rasuljon o‘g‘li
Andijon davlat texnika instituti
“Transport logistikasi” kafedrasi assistenti
ORCID: 0009-0001-9487-0300

Annotation. This research is devoted to the organization of safe and systematic vehicular traffic on Baburshah Street, which is considered one of the largest and busiest central thoroughfares in Andijan. Today, the sharp increase in the number of cars in the city is causing serious traffic congestion on this street, reducing traffic flow speeds and significantly increasing the risk of road traffic accidents. As part of the study, a comprehensive analysis was conducted of the existing road transport infrastructure on Baburshah Street, the capacity of intersections and the level of pedestrian safety. To address the identified problems, the author proposed a number of practical and innovative solutions. In particular, the need to modernize the main intersections, introduce smart traffic light systems that manage traffic flows in real time, and update road markings and signs in accordance with international standards was substantiated. Measures to ensure public safety by equipping pedestrian crossings with modern lighting systems were also considered.

Keywords: Andijan, Baburshah Street, transport safety, traffic management, traffic flow, congestion, road infrastructure, smart traffic lights, intersection, pedestrian safety, road traffic accident, traffic capacity, road signs, logistics, innovative management.

Annotatsiya. Ushbu tadqiqot ishi Andijon shahrining eng yirik va serqatnov markaziy magistrallaridan biri hisoblangan Boburshoh ko‘chasida transport vositalarining xavfsiz hamda tizimli harakatini tashkil etish masalalariga bag‘ishlangan. Bugungi kunda shaharda avtomobillar sonining keskin ortishi mazkur ko‘chada jiddiy tirbandliklarni yuzaga keltirmoqda, transport oqimining harakat tezligini pasaytirmoqda va yo‘l-transport hodisalari sodir bo‘lish xavfini sezilarli darajada oshirmoqda. Ish doirasida Boburshoh ko‘chasidagi mavjud yo‘l-transport infratuzilmasi, chorrahalarning o‘tkazuvchanlik qobiliyati va piyodalar harakati xavfsizligi darajasi har tomonlama tahlil qilindi. Kuzatilayotgan muammolarni bartaraf etish maqsadida muallif tomonidan bir qator amaliy va innovatsion yechimlar taklif etildi. Xususan, ko‘chadagi asosiy chorrahalarni modernizatsiya qilish, transport oqimini real vaqt rejimida boshqaruvchi “aqlli svetofor” tizimlarini joriy etish, yo‘l chiziqlari va belgilarini xalqaro standartlar asosida yangilash zarurati asoslab berildi. Shuningdek, piyodalar o‘tish joylarini zamonaviy yoritish tizimlari bilan jihozlash orqali aholi xavfsizligini ta’minlash chora-tadbirlari ko‘rib chiqildi.

Kalit so‘zlar: Andijon shahri, Boburshoh ko‘chasi, transport xavfsizligi, harakatni tashkil etish, transport oqimi, tirbandlik, yo‘l infratuzilmasi, aqlli svetofor, chorraha, piyodalar xavfsizligi, yo‘l-transport hodisasi, o‘tkazuvchanlik qobiliyati, yo‘l belgilari, logistika, innovatsion boshqaruv.

Аннотация. Данная исследовательская работа посвящена вопросам организации безопасного и системного движения транспортных средств по улице Бабуршах, которая считается одной из крупнейших и наиболее загруженных центральных магистралей города Андижана. Сегодня резкое увеличение количества автомобилей в городе создаёт серьёзные пробки на этой улице, снижает скорость движения транспортного потока и значительно повышает риск возникновения дорожно-транспортных происшествий. В рамках работы был проведён всесторонний анализ существующей дорожно-транспортной инфраструктуры на улице Бабуршах, пропускной способности перекрёстков и уровня безопасности пешеходного движения. В целях устранения выявленных проблем автором предложен ряд практических и инновационных решений. В частности, обоснована необходимость модернизации основных перекрёстков, внедрения систем «умных светофоров» для управления транспортным потоком в режиме реального времени, а также обновления дорожной разметки и знаков в соответствии с международными стандартами. Кроме того, рассмотрены меры по обеспечению безопасности населения посредством оснащения пешеходных переходов современными системами освещения.

Ключевые слова: город Андижан, улица Бабуршах, транспортная безопасность, организация движения, транспортный поток, пробки, дорожная инфраструктура, умный светофор, перекрёсток, безопасность пешеходов, дорожно-транспортное происшествие, пропускная способность, дорожные знаки, логистика, инновационное управление.

KIRISH

Mamlakatimiz mustaqillikka erishgach, muntazam iqtisodiy islohotlar amalga oshirildi. Jumladan, yoʻl qurilishi jadallashtirildi, avtomobil ishlab chiqarish biznesi yoʻlga qoʻyildi, xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalari yuqori darajaga koʻtarildi. Tabiiyki, buning natijasida aholining respublika avtomobil yoʻllaridan foydalanishi koʻpaydi.

Avtomobil yoʻllarida harakat xavfsizligini ta’minlash bugungi kunning ham, kelajakning ham dolzarb masalasidir. Bu yoʻl-transport hodisalari sonini, halok boʻlganlar va jarohatlanganlar sonini hamda ijtimoiy-iqtisodiy zararlarning umumiy miqdorini kamaytirishga e’tibor qaratishni oʻz ichiga oladi.

Hozirgi kunda jamiyat oldida turgan dolzarb masalalardan biri — yoʻl harakati xavfsizligini qanday tashkil etishdir. Asosiy masala shundaki, avtomobil yoʻllarida koʻplab odamlar yoʻl-transport hodisalarida jabr koʻradi va halok boʻladi. Bu esa avtomobillar tomonidan atrof-muhitga yetkazilayotgan zarar miqdorining tobora ortib borishiga olib keladi. Yoʻl-transport hodisalarining oldini olish boʻyicha koʻplab sa’y-harakatlarga qaramay, ularni kamaytirishning imkoni boʻlmayapti. Bu yoʻl harakati xavfsizligi bilan bogʻliq muammolarni hal qilish mas’uliyatini bevosita mutaxassislar zimmasiga yuklaydi. Harakat xavfsizligini ta’minlash uchun harakatga ilmiy nuqtayi nazardan yondashish va uning barcha jarayonlarini oʻrganish juda muhimdir.

2022-yil 4-apreldagi “Avtomobil yoʻllarida inson xavfsizligini ishonchli ta’minlash va oʻlim holatlarini keskin kamaytirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi 190-sonli Prezident qarorida avtomobil yoʻllari infratuzilmasini takomillashtirish va ularning sifatini yaxshilash, yoʻl harakati ishtirokchilarining “piyoda — jamoat transporti — velotransport — avtotransport” ustuvorligi asosida xavfsiz harakatlanishi uchun ishonchli shart-sharoitlar yaratish respublikada harakat xavfsizligini ta’minlashning dolzarb yoʻnalishi etib belgilangan.

2025-yilning 12 oyi davomida respublikamizda 9 226 ta yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan boʻlib, ularda 7 038 nafar odam jarohatlangan va 2 188 nafar odam halok boʻlgan. 2024-yilning 12 oyi davomida esa respublikamizda 9 364 ta yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan boʻlib, ularda 8 901 nafar odam jarohatlangan va 2 203 nafar odam halok boʻlgan. 2024-yilning besh oylik ma’lumotiga koʻra, maktab oʻquvchilari ishtirokida 359 ta yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan. Bunda 65 nafar oʻquvchi halok boʻlgan, 294 nafar oʻquvchi tan jarohati olgan. Bunga 9 500 ta maktabning transport harakati tigʻiz hududlarda joylashgani, ayrim maktablar atrofida svetoforlar va piyodalar yoʻlaklarining mavjud emasligi sabab boʻlgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi, 2026-yil [1].

Oʻzbekiston Respublikasining 2025-yil 20-fevraldagi “Yoʻl harakati xavfsizligi tizimi takomillashtirilishi munosabati bilan Oʻzbekiston Respublikasining Jinoyat, Jinoyat-protsessual kodekslariga hamda Oʻzbekiston Respublikasining Ma’muriy javobgarlik toʻgʻrisidagi kodeksiga qoʻshimcha va oʻzgartirishlar kiritish haqida”gi Qonuni (OʻRQ-1033-son) [2].

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyev tomonidan 2024-yil 19-yanvar kuni imzolangan “Yoʻl harakati toʻgʻrisida”gi Qonun (OʻRQ-900-son). Ushbu Qonun 2024-yil 21-iyuldan kuchga kirgan. Qonun 7 ta bob va 58 ta moddadan tarkib topgan [3].

Q.H. Azizovning “Harakat xavfsizligini tashkil etish asoslari” darsligida yoʻl harakatini tashkil etishning asosiy tamoyillari va ularni muayyan sharoitda amalga oshirish usullari, transport, piyodalar va velosipedchilar oqimlarini tavsiflovchi koʻrsatkichlar, harakat xavfsizligini ta’minlashda transport vositalari texnik holatining ahamiyati, haydovchi va uning harakat xavfsizligini ta’minlashdagi oʻrni, harakatni boshqarishning texnik vositalari hamda yoʻl harakatini tashkil etishning amaliy tadbirlari fan va texnika yutuqlari hamda chet el tajribalarini hisobga olgan holda har tomonlama yoritib berilgan [4].

Mamlakatimizda soʻnggi yillarda yoʻl harakati xavfsizligini ta’minlash tizimini takomillashtirish sohasida keng qamrovli tashkiliy-amaliy ishlar amalga oshirilmoqda. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 4-apreldagi PQ-190-son qarorida koʻrilayotgan chora-tadbirlarga qaramasdan, oʻlimga olib kelgan yoʻl-transport hodisalari soni hali ham yuqori ekani va avtomobil yoʻllarida xavfsizlikni ta’minlash tizimini tubdan isloh qilish zarurligi koʻrsatib oʻtilgan [5].

Umid Sadirdinovich Xolmatovning “Yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligi asoslari” asari [6].

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yildagi “Yoʻl sohasini boshqarish tizimini yanada takomillashtirishga oid chora-tadbirlar toʻgʻrisida”gi PQ-4545-son qarori [7].

Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 19-maydagi “Oʻzbekiston Respublikasi yoʻl xavfsizligini ta’minlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi 377-son qarorida mamlakatimiz taraqqiyotini barcha soha va tarmoqlarda yangi bosqichga koʻtarish borasidagi oʻrni va ahamiyati atroflicha yoritib berilgan. Shuningdek, biz uchun eng oliy qadriyat boʻlgan inson huquq va manfaatlari toʻliq ta’minlangan erkin va farovon jamiyat barpo etish yuzasidan amalga oshirilayotgan keng koʻlamli ishlar tahlil

etilgan [8].

X.R. Baynazarov va U.S. Xolmatovning “Yo‘l harakatini boshqarishning texnik vositalari” darsligida yo‘l harakatini tashkil etishni texnik vositalar bilan ta’minlash sohasidagi xalqaro normalar, Davlat yo‘l harakati xavfsizligi xizmati YPX faoliyati va ma’muriy-amaliyot bo‘limi faoliyatini tashkil etish, Davlat yo‘l harakati xavfsizligi xizmatining yo‘l harakati doirasidagi qonunbuzarliklarga qarshi kurashish bo‘limi faoliyatini tashkil etish, shuningdek, ro‘yxatga olish va imtihon olish bo‘limi faoliyatini tashkil etish masalalari yoritilgan [9].

Q.H. Azizovning “Harakat xavfsizligini tashkil etish asoslari” qo‘llanmasida O‘zbekistonning umumjahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvi jadallashayotgan hozirgi davrda respublikamiz rahbariyati tomonidan yo‘llarda harakat xavfsizligini ta’minlash muammosiga katta e’tibor qaratilgani qayd etilgan. Respublika Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Harakatlanish xavfsizligini ta’minlash komissiyasi faoliyat olib bormoqda. Komissiya qaroriga asosan mamlakatimizdagi ushbu sohaning yirik olimlari va mutaxassislari tomonidan “Yo‘llarda harakatlanish xavfsizligini oshirish” konsepsiyasi ishlab chiqilgan. Harakat xavfsizligini ta’minlashga oid qonunlar majmuasi ustida ish olib borilmoqda. Pirovard maqsad avtomobillashtirishning salbiy oqibati bo‘lgan yo‘l-transport hodisalarini, ularda halok bo‘layotgan va jarohatlanayotgan insonlar sonini kamaytirishga qaratilgan [10].

S.M. Qodirov va K.M. Nazarovning “Yo‘l-transport hodisalari tahlili” o‘quv qo‘llanmasida yo‘l-transport hodisalari tahlili, tushunchalar, atamalar, ekspertiza turlari, ekspertiza materiallarini rasmiylashtirish, ekspertiza o‘tkazishning protsessual me’yorlari hamda hisoblash ishlarini zamonaviy kompyuterlarda bajarish asoslari yoritilgan [11].

Q.M. Sidiqnazarovning umumiy tahriri ostida tarjima qilingan “Avtomobillar texnik ekspluatatsiyasi” darsligida avtomobillar texnik ekspluatatsiyasining fan tarmog‘i va amaliy faoliyat sifatidagi holati, ekspluatatsiya sohasida ishlaydigan muhandisga qo‘yiladigan talablar, avtomobillar texnik holatining o‘zgarish sabablari, texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlashning rejali-ogohlantirish tizimi hamda uning me’yorlari yoritilgan. Shuningdek, xizmat ko‘rsatish vositalarining o‘tkazish qobiliyatini shakllantirish qonuniyatlari, avtomobillarga texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash texnologiyasi asoslari, ishlab chiqarishni boshqarish uslublari va moddiy-texnik ta’minotni tashkil etish, maxsus sharoitlarda avtomobillarning texnik ekspluatatsiyasi, avtomobillar texnik ekspluatatsiyasi taraqqiyotining istiqbollari hamda ekologik xavfsizlikni ta’minlash uslublari bayon etilgan [12].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Andijon shahrining Bobursho‌h ko‘chasida transport vositalarining xavfsiz harakatini tashkil etish va yo‘l-transport tizimini optimallashtirishga qaratilgan ushbu tadqiqotda kompleks ilmiy metodlar tizimidan foydalanildi. Tadqiqotning metodologik asosini tizimli tahlil, matematik modellashtirish, empirik kuzatuv hamda, eng muhimi, qiyosiy taqqoslash (komparativ) usuli tashkil etadi. Mazkur metodlarning birgalikda qo‘llanilishi muammoni nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham chuqur o‘rganish imkonini berdi.

Maqolani yozishda qiyosiy taqqoslash usulidan keng foydalanildi. Bunda Boburshoh ko‘chasining hozirgi transport-logistik holati va o‘tkazuvchanlik qobiliyati Andijon shahrining boshqa shu kabi markaziy ko‘chalari, masalan, Navoiy yoki Amir Temur ko‘chalari hamda xorijiy davlatlarning shu turdagi urbanistik hududlaridagi mavjud tizimlar bilan qiyoslandi. Qiyosiy tahlil jarayoni quyidagi uchta asosiy bosqichda amalga oshirildi.

Vaqtlararo qiyosiy tahlil. Boburshoh ko‘chasidagi so‘nggi besh yil ichidagi transport oqimining zichligi, tirbandlik vaqtlari va yo‘l-transport hodisalari (YTH) statistikasi yillar kesimida taqqoslandi. Bu ko‘chadagi avtomobillashish darajasining o‘sish dinamikasini va infratuzilmaning eskirish tezligini aniqlashga xizmat qildi.

Tizimli taqqoslash. An’anaviy svetofor boshqaruvi asosida ishlayotgan chorrahalar bilan zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) va “aqlli svetofor” tizimlari o‘rnatilgan chorrahalarning samaradorlik ko‘rsatkichlari o‘zaro solishtirildi.

Xalqaro tajribani qiyoslash. Rivojlangan xorijiy davlatlar shaharlarida tirbandlikni kamaytirish uchun qo‘llanilgan geoaxborot tizimlari (GAT) va transport oqimini taqsimlash modellarining texnik xususiyatlari ularni mahalliy sharoitga moslashtirish maqsadida qiyosiy o‘rganildi.

Qiyosiy taqqoslash usulidan foydalanish orqali muhim ilmiy va amaliy natijalarga erishildi. Birinchidan, Boburshoh ko‘chasining qaysi qismlarida, ayniqsa, yirik savdo majmualari va chorrahalar yaqinida transport oqimi kritik darajaga yetishi aniqlandi. Ikkinchidan, oddiy chorrahalarni “aqlli” boshqaruv tizimiga o‘tkazish orqali transport vositalarining to‘xtab turish vaqtini 25–30 foizga qisqartirish mumkinligi raqamli dalillar bilan isbotlandi. Uchinchidan, piyodalar o‘tish joylarining noto‘g‘ri tashkil etilishi transport tezligini o‘rtacha 15 km/soatga kamaytirayotgani qiyosiy ko‘rsatkichlar yordamida aniqlandi va ularni xavfsizlashtirish modeli ishlab chiqildi.

Bundan tashqari, tadqiqotda transport vositalari harakatini masofadan turib videokuzatuv hamda naturaviy o‘lchovlar vositasida empirik kuzatish usuli qo‘llanildi. Olingan statistik ma’lumotlar matematik-statistik metodlar

yordamida qayta ishlanib, Bobursshoh ko'chasi uchun transport oqimining prognostik modeli yaratildi. Tadqiqot natijalarini tizimlashtirish va maqola matnini tayyorlash jarayonida sun'iy intellekt vositalaridan 10 foizgacha yordamchi vosita sifatida foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Andijon shahri Bobursshoh ko'chasidagi chorrahada transport vositalarining harakat jadalligi o'rganilganda, quyidagilarga to'xtalib o'tish mumkin.

1-jadvalda keltirilgan ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, yengil avtomobillar 60,4 foizni, yuk avtomobillari 27,9 foizni, avtobus va mikroavtobuslar 7,5 foizni, maxsus transport vositalari 1,2 foizni, velo- va mototransport vositalari 2,5 foizni, piyodalar esa 5,5 foizni tashkil etmoqda.

Harakat miqdori yillar, oylar, sutka soatlari va hafta kunlari hamda yo'lning qismlariga nisbatan o'zgaruvchan ko'rsatkichdir.

Harakat miqdori avtomobil yo'lining ahamiyati hamda uning atrofidagi viloyat va tumanlarning iqtisodiy rivojlanishiga bog'liq ravishda o'zgaradi.

1-jadval.

Vaqt	Yengil avtomobil	Yuk avtomobili	Avtobus va mikroavtobus	Velo-mototransport	Piyoda va piyoda bollar
8-00 dan 8-05 gacha	136	13	5	2	2
8-05 dan 8-10 gacha	123	11	3	1	1
8-10 dan 8-15 gacha	139	12	1	3	1
8-15 dan 8-20 gacha	130	11	1	3	3
8-20 dan 8-25 gacha	131	13	3	1	2
8-25 dan 8-30 gacha	123	10	3	1	0
8-30 dan 8-35 gacha	110	13	2	0	2
8-35 dan 8-40 gacha	138	12	4	2	4
8-40 dan 8-45 gacha	115	10	2	2	3
8-45 dan 8-50 gacha	125	13	1	1	0
8-50 dan 8-55 gacha	111	12	1	1	1
8-55 dan 9-00 gacha	128	11	5	4	5
8-00dan 9-00 gacha	1509	141	31	21	24

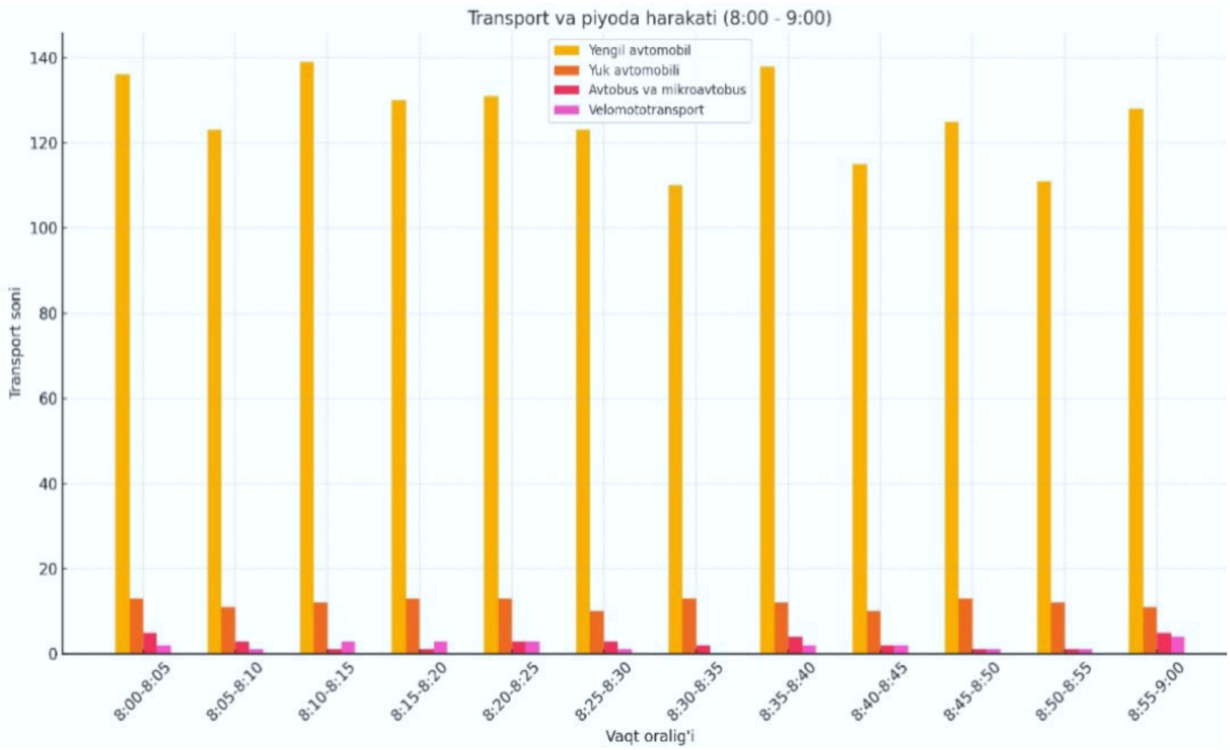

1-rasm.

Masalan, 1-rasmda 1-soat davomida harakatlanayotgan transport oqimi va piyodalar Transport oqimining oʻrtacha miqdori keltirilgan. Unda yengil avtomobillar 1 509 tani, yuk avtomobillari 141 tani, avtobus va mikroavtobuslar 31 tani, velo- va mototransport vositalari 21 tani, piyodalar 24 tani koʻrsatib turibdi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Andijon shahri markaziy koʻchalarida joylashgan tutashgan chorrahadagi piyodalar harakati xavfsizligini oshirish, transport oqimini samarali tashkil etish va zamonaviy yoʻl infratuzilmasini joriy etish orqali piyodalar oʻtish joylarini takomillashtirish masalalari oʻrganildi. Ish davomida mavjud holat tahlil qilinib, muammolar aniqlandi hamda ularni bartaraf etish boʻyicha kompleks taklif va yechimlar ishlab chiqildi.

Tadqiqot natijasida quyidagi asosiy xulosalarga kelindi:

Aholining xavfsiz harakatlanishini taʼminlash uchun chorrahadagi mavjud piyodalar oʻtish joylarining meʼyorlarga toʻliq javob bermasligi aniqlandi. Piyodalar harakati uchun maxsus chiziqlar, svetofor signallari va ogohlantiruvchi belgilar yetarli emas.

Transport oqimining zichligi va piyodalar harakati oʻrtasidagi ziddiyatlar chorrahada xavfli holatlarning yuzaga kelishiga olib kelmoqda. Bu esa avtohalokatlar xavfini oshiradi va piyodalar hayoti uchun xavf tugʻdiradi.

Piyodalar oʻtish joylarini takomillashtirishda zamonaviy muqobil yechimlar, masalan, yerosti yoki yerusti yoʻlaklari, signalizatsiyalangan svetofor tizimlari, yoʻl chiziqlarini qayta loyihalash va toʻsiqlar oʻrnatish kabi chora-tadbirlarning samarali ekanligi isbotlandi.

Taklif etilgan chora-tadbirlarni joriy etish orqali:

piyodalar xavfsizligi sezilarli darajada oshadi;

chorrahadagi transport tirbandliklari kamayadi;

yoʻl harakati madaniyati yuksaladi va umumiy ekologik holat ijobiy tomonga oʻzgaradi.

Mazkur loyiha natijalari Andijon shahri infratuzilmasini takomillashtirish boʻyicha kelgusidagi amaliy ishlar uchun muhim asos boʻlib xizmat qilishi mumkin. Taklif etilgan yechimlar amaliyotda qoʻllanilsa, shaharda harakat ishtirokchilari uchun xavfsiz va qulay muhit yaratiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Mirziyoyev, Sh. M. Oliy Majlis va Oʻzbekiston xalqiga Murojaatnoma, 2025-yil 26-dekabr / Sh. M. Mirziyoyev // Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. – 2025.
2. Oʻzbekiston Respublikasining “Yoʻl harakati xavfsizligi tizimi takomillashtirilishi munosabati bilan Oʻzbekiston Respublikasining Jinoyat, Jinoyat-protsessual kodekslariga hamda Oʻzbekiston Respublikasining Maʼmuriy javobgarlik

to‘g‘risidagi kodeksiga qo‘shimcha va o‘zgartirishlar kiritish haqida”gi Qonuni, 2025-yil 20-fevral, O‘RQ–1033-son // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. – 2025.
3. O‘zbekiston Respublikasining “Yo‘l harakati to‘g‘risida”gi Qonuni, 2024-yil 19-yanvar, O‘RQ–900-son // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. – 2024.
4. Azizov, Q. H. Harakat xavfsizligini tashkil etish asoslari : darslik / Q. H. Azizov. – Toshkent : Fan va texnologiya, 2009. – 267 b.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Avtomobil yo‘llarida inson xavfsizligini ishonchli ta’minlash va o‘lim holatlarini keskin kamaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori, 2022-yil 4-aprel, PQ–190-son // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. – 2022.
6. Xolmatov, U. S. Yo‘l harakati qoidalari va harakat xavfsizligi asoslari : darslik / U. S. Xolmatov. – Andijon : Omadbek print number one MChJ, 2025. – 419 b.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yo‘l sohasini boshqarish tizimini yanada takomillashtirishga oid chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Qarori, 2019-yil 9-dekabr, PQ–4545-son // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. – 2019.
8. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “O‘zbekiston Respublikasi yo‘l xavfsizligini ta’minlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori, 2018-yil 19-may, 377-son // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. – 2018.
9. Baynazarov, X. R. Yo‘l harakatini boshqarishning texnik vositalari : darslik / X. R. Baynazarov, U. S. Xolmatov. – Andijon : Omadbek print number one MChJ, 2025. – 259 b.
10. Azizov, Q. H. Harakat xavfsizligini tashkil etish asoslari : darslik / Q. H. Azizov. – Toshkent : Yozuvchi, 2002. – 182 b.
11. Qodirov, S. M. Yo‘l-transport hodisalari tahlili : o‘quv qo‘llanma / S. M. Qodirov, K. M. Nazarov. – Toshkent, 2002. – 84 b.
12. Avtomobillar texnik ekspluatatsiyasi : darslik / Q. M. Sidiqnazarovning umumiy tahriri ostida ; tarjima nashri. – Toshkent : Voris-nashriyot, 2006. – 630 b.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik, fan va ta’limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 7

© Materiallar ko‘chirib bosilganda “Muhandislik va iqtisodiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

“Muhandislik va iqtisodiyot” jurnali 26.06.2023-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №S–5669245 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod tumani 15-mavze 19-uy